

Recht voor de Horeca

Handboek

Mr. Frank H.J.M. ten Berge

Noordhoff Uitgevers

Recht voor de Horeca

Recht voor de Horeca

Auteur

mr. Frank H.J.M. ten Berge

Derde druk, tweede oplage, 2010

Noordhoff Uitgevers

Omslagontwerp: G2K, Groningen/Amsterdam
Omslagfoto: Arjan Bronkhorst, Amsterdam, www.arjanbronkhorst.nl
Met dank aan: The Colour Kitchen, Amsterdam
Opmaakontwerp binnenwerk: 178 Aardige Ontwerpers, Amsterdam
Opmaak binnenwerk: Van Son Media BV, Son/Eindhoven

© 2009 Noordhoff Uitgevers bv

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/reprorecht). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

228615

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978-90-01-84429-5
ISBN 978-90-01-70896-2

Voorwoord

Stel jezelf eens de volgende vragen:

- Je bent 16 jaar en je werkt tijdens je opleiding in een horecabedrijf. Mag je dan als barman of barvrouw alcoholische drank schenken voor je leeftijdsgenoten?
- Je wilt samen met een oud-studiegenoot een horecabedrijf starten. Een zakenvriend van je vader ziet potentie in jullie ondernemingsplan en wil graag in jullie nieuwe bedrijf investeren. Welke ondernemingsvorm kun je dan het beste kiezen?

Het weten van de antwoorden op deze vragen is niet alleen belangrijk voor een theoretietoets over horecamanagement tijdens je MBO-opleiding. Je bereidt je er ook mee voor op je toekomst. Voor elke startende ondernemer is het belangrijk om deze kennis paraat te hebben.

En dit gaat je lukken: je hebt de derde druk van *Recht voor de Horeca* in handen. Ten opzichte van de eerste druk (1996) en de tweede druk (2001) is er veel veranderd:

De auteur van de eerste en tweede druk, mr. Ruud K. van Sonsbeek, heeft het auteurschap in goed overleg overgedragen aan de huidige auteur, mr. Frank H.J.M. ten Berge. De heer Ten Berge heeft zijn sporen verdiend in het middelbaar horecaonderwijs. Vanuit zijn liefde voor het vak en zijn jarenlange ervaring in het begeleiden van MBO-studenten heeft hij gewerkt aan dit boek. Hierbij was zijn uitgangspunt om juridische kennis niet op een abstracte en moeilijke manier op te schrijven, maar wel om het in begrijpelijke taal en vanuit de horecapraktijk uit te leggen aan jou als lezer. Inhoudelijk is de derde druk aangepast aan de veranderde wetgeving voor de horeca. Wellicht de meest bekende maatschappelijke verandering is het rookverbod in de horeca sinds juli 2008. Maar ook de Drank- en Horecawet is veranderd in de afgelopen acht jaar.

Net als in de vorige twee drukken wordt de leerstof uit dit handboek verwerkt en toegepast in het casusboek. Voor de docent zijn de antwoorden beschikbaar op een aparte cd-rom. Nieuw voor deze druk is het feit dat alle leerstof ook digitaal is ondergebracht in het leermiddel Elobase Horeca. Hierin kun je de leerstof op trefwoord doorzoeken. Ook vind je in Elobase Horeca interactieve verwerkingsvragen, digitale toetsen per hoofdstuk en volledig andere casusopdrachten ten opzichte van het papieren casusboek.

De makers van *Recht voor de Horeca* hopen dat je hiermee een sprong voorwaarts kunt maken in je persoonlijke ontwikkeling en wensen je veel succes met je opleiding!

Tot slot wil ik op deze plaats de volgende instanties en personen bedanken:

- Koninklijke Horeca Nederland (<http://www.horeca.org/>) voor het beschikbaar stellen van de Uniforme Voorwaarden Horeca, welke integraal zijn opgenomen in het Casusboek;
- Brouwerij Heineken voor het beschikbaar stellen van een modelovereenkomst, die integraal is opgenomen in het Handboek (<http://www.heineken.nl/>), let op: voor het bezoeken van deze website moet je 18 jaar of ouder zijn);
- Dhr. J.G. de Vries van het Deltion College voor het ondersteunen van de auteur met zijn waardevolle opmerkingen en tips.

Houten, maart 2009
De uitgever

Inhoud

- 1 Inleiding recht 10**
 - Intro 10
 - 1.1 Privaatrecht en publiekrecht 10
 - 1.2 Rechtsbronnen 13
 - 1.3 Veel voorkomende rechtsbegrippen 15
 - 1.4 Rechterlijke macht 17

- 2 Familierecht 23**
 - Intro 23
 - 2.1 Wel of niet handelingsbekwaam 23
 - 2.2 Huwelijk 27

- 3 Erfrecht 32**
 - Intro 32
 - 3.1 Verwantschap 32
 - 3.2 Erfrecht bij versterf 34
 - 3.3 Testamentair erfrecht 37
 - 3.4 Legitimarissen 38
 - 3.5 Successierecht 40

- 4 Overeenkomsten 41**
 - Intro 41
 - 4.1 Rechtsgeldigheid van de overeenkomst 41
 - 4.2 Indeling van overeenkomsten 47

- 5 Niet-nakoming overeenkomst 51**
 - Intro 51
 - 5.1 Wanprestatie 51
 - 5.2 Verzuim 54
 - 5.3 Overmacht 56

- 6 Huurovereenkomst 58**
 - Intro 58
 - 6.1 Huurregels 58
 - 6.2 Huurovereenkomst 60
 - 6.3 Regels over de huur van woonruimte 63
 - 6.4 Regels over de huur van bedrijfsruimte 65

- 7 Koopovereenkomst 71**
 - Intro 71
 - 7.1 Koopovereenkomst 71
 - 7.2 Consumentenkoop 74
 - 7.3 Kopen op afstand 76
 - 7.4 Kopen en betalen in termijnen 77

- 8 Verbintenissen 79**
 - Intro 79
 - 8.1 Verbintenissen 80
 - 8.2 Verbintenissen ontstaan op grond van wets(bepaling) 82

- 9 Aansprakelijkheidsrecht 85**
 - Intro 85
 - 9.1 Ontstaan van schade 85
 - 9.2 Onrechtmatige daad 86
 - 9.3 Aansprakelijkheid voor andere personen en zaken 92
 - 9.4 Productaansprakelijkheid 96

- 10 Goederenrecht 99**
 - Intro 99
 - 10.1 Zaken 99
 - 10.2 Vermogensrechten 102
 - 10.3 Eigendom, bezit en houderschap 103
 - 10.4 Hoe word je eigenaar? 104
 - 10.5 Eigendomsoverdracht van vorderingen 107
 - 10.6 De eigenaar is zijn roerende zaak kwijt 109

- 11 Zekerheidsrechten 111**
 - Intro 111
 - 11.1 Zekerheid 111
 - 11.2 Samenvatting pand- en hypotheekrecht 123

- 12 Ondernemingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid 124**
 - Intro 124
 - 12.1 Ondernemingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid 125

- 13 Ondernemingsvormen met rechtspersoonlijkheid 131**
 - Intro 131
 - 13.1 De vereniging 131
 - 13.2 Naamloze vennootschap (nv) en besloten vennootschap (bv) 136
 - 13.3 De keuze van de ondernemingsvorm voor de startende horecaondernemer 142

- 14 Faillissement en surseance van betaling 144**
 - Intro 144
 - 14.1 Faillissement 144
 - 14.2 Soorten crediteuren 147
 - 14.3 Afwikkeling van het faillissement 149
 - 14.4 De faillissementspauliana 153
 - 14.5 Einde faillissement 154
 - 14.6 Surseance van betaling 154
 - 14.7 Schuldsanering 156

- 15 Bierbrouwerijcontract 160**
 - Intro 160
 - 15.1 Financiering 160
 - 15.2 Het contract 161
 - 15.3 Europese regelgeving 163
 - 15.4 Kettingbeding 165
 - 15.5 Eigen pand of huurpand van de brouwerij 165

- 16 Auteursrechten en horeca 166**
 - Intro 166
 - 16.1 Auteursrecht 166
 - 16.2 Buma/Stemra 169
 - 16.3 Vrijgestelde openbaarmakingen 171
 - 16.4 Tariefgroepen Buma (horeca) 172
 - 16.5 SENA 174
 - 16.6 Videma 175

- 17 Handelsnaam en merkenrecht 176**
 - Intro 176
 - 17.1 Handelsnaam 176
 - 17.2 Merkenrecht 180

- 18 Uniforme Voorwaarden Horeca (UVH) 185**
 - Intro 185
 - 18.1 Algemene voorwaarden 185
 - 18.2 Mogelijkheden bij het opstellen van voorwaarden 187
 - 18.3 Zwarte en grijze lijst 188
 - 18.4 Uniforme Voorwaarden Horeca (UVH) 189

- 19 Verzekeringen 193**
 - Intro 193
 - 19.1 Verzekeringsovereenkomst 193
 - 19.2 Soorten verzekeringen 195
 - 19.3 Belangrijkste schadeverzekeringen voor de horeca 197

- 20 Staatsrecht en rechtsbescherming 202**
 - Intro 202
 - 20.1 Verdeling van de macht 202
 - 20.2 Rechtsbescherming 205

- 21 Drank- en Horecawet 208**
 - Intro 208
 - 21.1 Drankenwet 208
 - 21.2 Drank- en Horecawet (DHW) 210

22 Overige regelgeving horeca 223

Intro 223

22.1 Wet milieubeheer 223

22.2 Wet op de kansspelen 224

22.3 Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wet RO) 226

22.4 Opiumwet 228

22.5 Gemeentelijke verordeningen 229

Bijlage 232

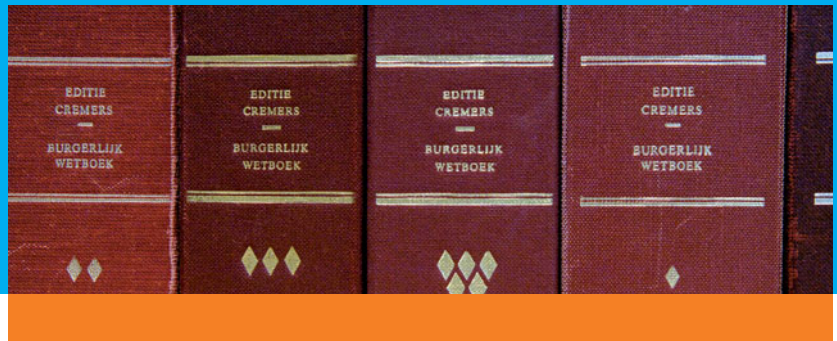
Voorbeeld bierbrouwerijcontract 233

Register 236

Verantwoording 240

1

Inleiding recht

Intro

Iedereen heeft in het dagelijks leven met recht te maken. Of je nu in een woonhuis of huurhuis woont, of je werkt of naar school gaat. Maar ook als je deelneemt aan het verkeer heb je met recht van doen. Het recht heeft als doel de samenleving op een ordelijke manier te laten functioneren. Dat kan alleen maar als de regels geaccepteerd en nageleefd worden.

Voordat je je gaat verdiepen in het recht, is het goed de volgende uitgangspunten tot je door te laten dringen:

- Recht hebben wil nog niet zeggen recht krijgen. Er zullen altijd situaties zijn waar je je gelijk niet zult krijgen. Als je aan een vriend 25 euro leent en hij betaalt niet terug, dan zul je niet naar de rechter stappen. De kosten die je moet maken om een proces te beginnen zijn meer dan het bedrag dat je opeist.
- Eigenrichting is verboden. Dit betekent dat je niet zelf als rechter mag optreden. Hiermee wordt voorkomen dat het recht van de sterkste geldt.
- Van iedereen die zich op Nederlandse bodem bevindt, wordt verwacht dat hij of zij de wet kent. Nu is het onmogelijk om alle wettelijke regels te kennen. Bedoeld wordt dat je op de hoogte moet zijn van die regels die gelden in de situaties waar jij je in bevindt. Als je bijvoorbeeld een horecabedrijf hebt, zul je de regels van de Drank- en Horecawet moeten kennen.

eigenrichting

1.1 Privaatrecht en publiekrecht

Juist omdat het recht van belang is voor de hele samenleving, hebben we een indeling gemaakt in twee rechtsgebieden, namelijk privaatrecht en publiekrecht.

Privaatrecht

In het privaatrecht draait het om de regels die gelden wanneer burgers onderling met elkaar te maken krijgen. Hierbij kun je denken aan trouwen, een testament opstellen, een onderneming starten, of een computer kopen. Ook de onderlinge regels tussen burgers en bedrijven of bedrijven onder elkaar vallen onder het privaatrecht.

In het privaatrecht geldt dat burgers aan elkaar gelijkwaardig zijn. Als burgers het niet eens zijn met elkaar, moeten zij hun meningsverschil voorleggen aan de burgerlijke rechter. Het privaatrecht geldt ook als de overheid optreedt als burger.

Voorbeeld

Als de gemeente een receptie geeft voor de nieuwe burgemeester, zal de gemeente de kosten moeten betalen aan de cateraar. Komt de cateraar zijn afspraken met de gemeente niet na, dan zal ook de gemeente naar de burgerlijke rechter moeten stappen. Hier is dus toch het privaatrecht van toepassing, ook al behoort de gemeente tot de overheid.

Als kok in een restaurant moet je je houden aan de regels van je werkgever.

Publiekrecht

Van publiekrecht is sprake als de overheid (regering, gemeente, bedrijf en cetera) eenzijdig regels oplegt aan de burger. In dit geval is er geen sprake van dat partijen aan elkaar gelijkwaardig zijn. Je kunt dat zien aan het woord 'moeten'. Je moet belasting betalen, je moet tot je 18e jaar naar school, je moet rechts rijden in het verkeer, je moet een drank- en horecaverunning hebben als je alcohol schenkt et cetera.

Als je de regels overtreedt, zal de overheid straf eisen bij de strafrechter. Dit gebeurt door de officier van justitie. De officier van justitie vertegenwoordigt de overheid bij het strafrecht en behoort tot het Openbaar Ministerie (OM).

Het Openbaar Ministerie valt onder het ministerie van Justitie en heeft als taken leidinggeven aan het opsporingsonderzoek van politie en het vervolgen van verdachten. De taak van de politie hierbij is het opsporen en voorkomen van strafbare feiten.

De taak van de politie hierbij is het opsporen en voorkomen van strafbare feiten.

officier van justitie
Openbaar Ministerie

politie

Als je als horecaonderneming deze regel van de overheid schendt, dan overtreed je het publiekrecht.

staatsrecht

bestuursrecht

strafrecht

In het publiekrecht kun je een onderverdeling maken in drie rechtsgebieden:

1 Staatsrecht

Dit gaat onder meer over hoe de bevoegdheden zijn verdeeld tussen Rijk, provincies en gemeenten.

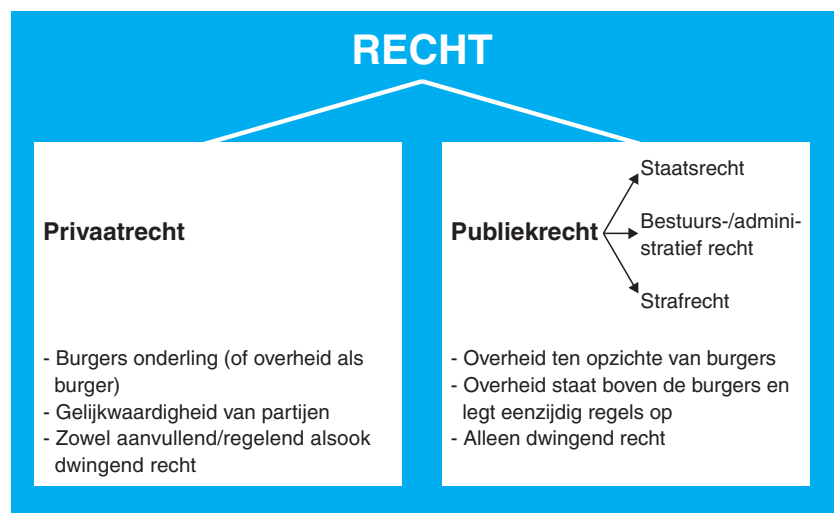
2 Bestuursrecht (ook wel administratief recht genoemd)

Hier moet je vooral denken aan vergunningen en alles wat daarbij komt kijken. De Drank- en Horecawet behoort bijvoorbeeld tot het administratieve recht.

3 Strafrecht

Als je de regels in het publiekrecht overtreedt, kom je in aanraking met de strafrechter. Als de rechter je vervolgens veroordeelt, dan heb je een strafblad. In dit deel van het recht speelt het Openbaar Ministerie een rol als eiser namens de overheid. In dit boek zal niet nader ingegaan worden op het strafrecht.

Samenvatting

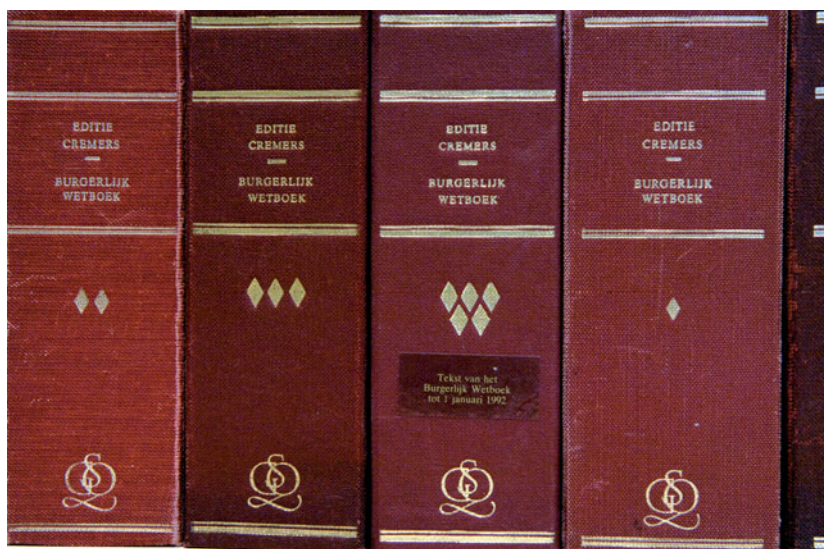
1.2 Rechtsbronnen

We hebben al gezien dat het hele leven en maatschappij omgeven zijn door het recht. Het is dan goed om te weten waar je het recht kunt vinden. We noemen dit ook wel de rechtsbronnen. We kennen vier rechtsbronnen:

- 1 de wetten;
- 2 jurisprudentie;
- 3 gewoonterecht;
- 4 verdragen.

De wetten

Wetten zijn eigenlijk opgeschreven en dus vastgelegde rechtsregels. Degenen die wetten maken, noemen wij wetgevers. Zij zijn direct of indirect gekozen door de burgers. In Nederland kennen wij duizenden wetten. Een aantal van die wetten is voor iedereen geldig, maar ook veel wetten zijn voor een bepaalde groep geldig. Bijvoorbeeld de Drank- en Horecawet of de Winkelsluitingswet.

Wetten worden vastgelegd in wetboeken.

Jurisprudentie

Een ander woord voor jurisprudentie is rechtersrecht. Wetten verouderen of lopen achter bij ontwikkelingen in de maatschappij. De rechter zal soms die wet moeten uitleggen of aanvullen.

Voorbeeld

In de auteurswet, die bijna honderd jaar geleden is opgesteld, staat dat je het auteursrecht van een ander niet mag schenden. Je mag jouw naam dus niet zetten onder iets wat een ander heeft geschreven. Toen de wet opgesteld werd, was de computer nog niet uitgevonden. Toch heeft de rechter op een gegeven moment uitgesproken dat illegaal kopiëren van software in strijd is met de auteurswet.

Als andere rechters in soortgelijke situaties de uitspraak van een rechter overnemen, spreken we van jurisprudentie.

De rechter zal uiteindelijk de uitspraak doen.

Gewoonterecht

Bijna alle regels in Nederland zijn vastgelegd in wetten. Toch bestaat er op bepaalde gebieden ongeschreven recht. Bijvoorbeeld in de handel en in de scheepvaart. Het grote nadeel van gewoonterecht is dus dat het ongeschreven is en per streek kan verschillen.

Voorbeeld

In de veehandel wordt op de ene veemarkt de koop gesloten als de koper 'mijn' zegt en op de andere veemarkt wordt de koop gesloten als de verkoper 'veel geluk ermee' zegt.

Sommige rokers probeerden zich te beroepen op het gewoonterecht, maar de nieuwe wet voor een rookvrije horeca is per 1 juli 2008 een feit.

Verdragen

Een verdrag is een overeenkomst die een land sluit met een ander land of andere landen. Denk maar eens aan het EU-verdrag. Door dit verdrag is het bijvoorbeeld verboden dat grote bierbrouwerijen een afnamecontract met horecaondernemers sluiten voor een bepaalde tijd.

Er zijn ook verdragen die eerst nog door het parlement (Eerste en Tweede Kamer) moeten worden goedgekeurd. Hierbij moet je denken aan uitleveringsverdragen of het erkennen van een in een ander land gesloten huwelijk.

Aan het EU-verdrag moet iedereen in Europa zich houden.

1.3 Veel voorkomende rechtsbegrippen

Dwingend recht

De wetgever heeft bepaald dat er wetten en regels (wetsbepalingen) moeten zijn waar partijen niet van af mogen wijken. Zelfs als partijen het onderling eens zijn, dan nog moeten zij aan die wetsbepaling voldoen. Maken partijen toch andere afspraken, dan zijn die afspraken niet geldig. Zulke bepalingen noemen wij dwingend recht. De wetgever gebruikt het dwingende recht vooral om de zwakkere partij te beschermen (huurder, werknemer et cetera).

Voorbeeld

Als je een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd sluit, dan is de maximale proeftijd twee maanden. Als werkgever en werknemer onderling overeenkomen dat er een langere proeftijd zal gelden, dan is dat wettelijk niet geldig. Er is dan wel een arbeidscontract, maar zonder proeftijd. De wetgever heeft dit nu eenmaal bij wet verboden.

Dwingend recht wordt ook toegepast om procedurele regels vast te leggen. Als je trouwt, moet dat altijd voor een ambtenaar van de burgerlijke stand. Een huwelijk in de kerk is dus voor de wet niet rechtsgeldig. Het hele publiekrecht tenslotte is dwingend recht.

Aanvullend recht (regelend recht)

De wetgever vindt dat burgers in onderling overleg veel zelf kunnen regelen. De wetgever geeft regels, maar partijen mogen daar bij het sluiten van de overeenkomst van afwijken. Zulke regels noemen wij bepalingen van aanvullend of regelend recht.

Bij het aangaan van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd mogen partijen best afspreken dat er geen proeftijd zal gelden. Ze kunnen ook een proeftijd afspreken die korter is dan twee maanden.

In het privaatrecht vinden wij veel regels van regelend recht en dat betekent dus veel vrijheid voor partijen die een overeenkomst afsluiten. Maken partijen geen gebruik van die vrijheid, dan gelden de regels zoals de wetgever ze heeft bepaald.

Binnen de regels van de wet heb je de vrijheid om van de regels af te wijken.

Vermogen

Juridische begrippen en het gewone taalgebruik dekken elkaar niet altijd. Als in het recht over vermogen wordt gesproken, dan wordt bedoeld alles wat in geld is uit te drukken. Je kunt dan denken aan een auto, een huis, een bankrekening, maar ook aan nog openstaande rekeningen. Dus schulden behoren ook tot het vermogen van een persoon. Het klinkt raar, maar als je veel schulden hebt kun je zeggen: 'Ik ben een heel vermogend mens.'

Rechtshandeling

Hiermee wordt bedoeld een handeling die een persoon doet en waar het recht gevolgen aan verbindt. De persoon had ook de bedoeling dat dat rechtsgevolg ontstond toen hij die handeling deed. Niet iedere handeling heeft een rechtsgevolg.

Na het nuttigen van een heerlijk driegangendiner, vindt het rechtsgevolg betalen plaats.

Voorbeeld

Als je op straat loopt en je groet iemand, dan is dat een handeling maar geen rechtshandeling. Als je in de winkel een boek koopt, dan is dat wel een rechtshandeling. De winkelier moet jou het boek geven en jij moet betalen. Als een van de twee zijn verplichting niet nakomt, zul je in het uiterste geval bij de rechter terechtkomen.

Nietig(heid)

Als in het recht een rechtshandeling nietig is, wil dat zeggen dat de rechtshandeling nooit heeft bestaan (voor het recht). Er zijn dus ook geen rechtsgevolgen ontstaan. Een proeftijd van meer dan twee maanden in een arbeidscontract voor onbepaalde tijd is nietig. Dit betekent dus dat er geen proeftijd is. Afwijken van regels van dwingend recht levert dus altijd nietigheid op.

Vernietigbaarheid

Als een rechtshandeling vernietigbaar is, wil dat zeggen dat hij geldig is maar teruggedraaid kán worden.

Voorbeeld

Als je op je 16e een brommer koopt zonder toestemming van je ouders, dan kunnen je ouders van de verkoper eisen dat hij de brommer terugneemt en het geld teruggeeft. Je ouders kunnen natuurlijk achteraf ook instemmen met de koop. Dan is er verder niets aan de hand.

1.4**Rechterlijke macht**

In een democratie is het heel belangrijk dat de rechtspraak door onafhankelijke rechters plaatsvindt. Rechters moeten in alle vrijheid uitspraken kunnen doen. Zij moeten niet bang hoeven te zijn voor hun baan of salaris als zij een uitspraak doen die niet plezierig is voor de overheid. Als dat wel zo zou zijn, dan zouden rechterlijke uitspraken beïnvloed kunnen worden door de overheid.

Om ervoor te zorgen dat die rechters onafhankelijk hun werk kunnen doen, zijn drie maatregelen genomen:

- 1 benoeming voor het leven
- 2 wettelijk salaris
- 3 benoeming van opvolger

Benoeming voor het leven

Rechters worden voor het leven benoemd. Dit betekent dus dat zij niet ontslagen kunnen worden. Rechters kunnen zelf wel ontslag nemen en zij gaan op hun 70ste jaar met pensioen.

Wettelijk salaris

Het salaris is vastgelegd in een wet. Als de overheid het salaris van een rechter wil verminderen, omdat hij bijvoorbeeld niet de juiste uitspraken doet, dan moet een wet gewijzigd worden. Dit is een langdurige zaak, vooral omdat veel instanties hierbij betrokken moeten worden. Mocht die wetswijziging er toch komen, dan geldt die salarisvermindering bovendien voor alle rechters. In de praktijk is dit dus nagenoeg onmogelijk.

Benoeming van opvolger

De zittende rechters beslissen over de invulling van vacatures voor nieuwe rechters. Officieel benoemt de regering de rechters, maar de zittende rechters hebben inspraak als er een vacature moet worden ingevuld. De zittende rechters bepalen dus wie er als rechter benoemd gaat worden.

Rechters worden officieel door de regering benoemd.

collegiale rechtspraak

Rechtscolleges

Uitgangspunt bij rechtspraak is dat rechters gezamenlijk een uitspraak doen. Wij noemen dit collegiale rechtspraak. De rechters behoren tot een rechtscollege en in het privaatrecht en strafrecht kennen wij drie rechtscolleges:

- (arrondissements)rechtbanken;
- gerechtshoven;
- de Hoge Raad.

(Arrondissements)rechtbanken

Nederland is verdeeld in negentien gebieden (arrondissementen) en in ieder gebied is een rechtbank. Een rechtbank is onderverdeeld in meerdere kamers. Zo'n kamer behandelt een apart onderdeel van het recht zoals echtscheidingen of faillissementen. Bij een rechtszitting zijn drie rechters aanwezig en samen doen zij een uitspraak. Zo'n uitspraak heet een vonnis.

vonnis

kantongerechten

Onderdeel van de rechtbank zijn kantongerechten. Die kantongerechten zijn verspreid over het gebied dat onder de rechtbank valt. Het gebied waar een kantonrechter rechtspreekt, is dus kleiner dan het gebied waar de rechtbank werkzaam is. In Nederland zijn ongeveer zestig kantongerechten. Kantonnerechters behandelen de wat kleinere zaken. Je moet hierbij denken aan bedragen tot 5000 euro, arbeidsgeschillen, huurgeschillen, en als het gaat over kopen op afbetaling. Een ruzie of onenigheid wordt in de wet een geschil genoemd.

raadsheer arrest

Gerechtshoven

Nederland kent vijf gerechtshoven. Binnen ieder gebied van een gerechtshof liggen dus meerdere rechtbanken. Ook bij een gerechtshof doet een drietal rechters gezamenlijk een uitspraak. Rechters bij een gerechtshof worden raadsheer genoemd en de uitspraak wordt een arrest genoemd.

hoger beroep

Bij gerechtshoven worden alleen zaken behandeld die al eerder door een lagere rechter zijn behandeld. Bij het gerechtshof kun je dus in beroep gaan (dit wordt ook wel eens hoger beroep genoemd) tegen een vonnis van een

geen beroep mogelijk

rechtbank of van een kantonrechter. De hele zaak wordt dan opnieuw behandeld en er kunnen zelfs nieuwe feiten worden ingebracht. Nu kun je niet tegen ieder vonnis van een kantonrechter beroep aantekenen bij het gerechtshof. Zo is tegen een vonnis dat gaat over een arbeidsgeschil (bijvoorbeeld ontslag) geen (hoger) beroep mogelijk. Ook als het gaat om bedragen beneden de 1750 euro kun je geen hoger beroep instellen.

De Hoge Raad

Dit is in Nederland de hoogste rechter. De Hoge Raad zit in Den Haag en een uitspraak (arrest) wordt gedaan door vijf rechters (raadsheren).

cassatie

Als je een geschil aan de Hoge Raad wilt voorleggen, dan noem je dat in cassatie gaan. Nu kun je niet zomaar in cassatie gaan. Het moet al gaan over een arrest van een gerechtshof. Dus als je het niet eens bent met een vonnis van de rechtbank moet je eerst naar het gerechtshof en kun je niet meteen naar de Hoge Raad. Vervolgens kun je alleen maar in cassatie gaan als je van mening bent dat het vonnis in strijd is met een regel uit de wet of als je vindt dat de rechters de wet niet goed hebben toegepast of uitgelegd. De Hoge Raad gaat niet meer oordelen over feiten die door de lagere rechter zijn vastgesteld. Dus anders dan bij (hoger) beroep, wordt in geval van cassatie niet de hele zaak opnieuw behandeld.

Omdat de Hoge Raad de hoogste rechter is, zijn de arresten van de Hoge Raad heel belangrijk. De lagere rechters kijken altijd of de Hoge Raad al iets gezegd heeft in een soortgelijke situatie. De belangrijkste jurisprudentie komt dus van de Hoge Raad.

jurisprudentie

De Hoge Raad is gevestigd in Den Haag.

Rechtscolleges

Kantongerecht	Alleen rechtsprekende rechter
(Arrondissements)rechtbank	3 rechters
Gerechtshof	3 raadsheren
Hoge Raad	5 raadsheren

Rechtsgang

Vonnis bij voorraad uitvoerbaar

Omdat tegen een vonnis meestal beroep openstaat, zal een vonnis niet meteen uitgevoerd kunnen worden. Een hogere rechter zou wel eens tot een andere uitspraak kunnen komen. Dat zou problemen kunnen opleveren als de eerdere uitspraak al is uitgevoerd. Aan de andere kant betekent dit wel dat door het instellen van beroep geschillen lange tijd (soms wel jaren) onbeslist blijven. Om te voorkomen dat vertraging ten gevolge van hoger beroep een ongewenste situatie oplevert, kan de rechter bepalen dat het vonnis meteen wordt uitgevoerd. De rechter verklaart het vonnis dan bij voorraad uitvoerbaar. Het instellen van hoger beroep levert dus geen vertraging op voor het uitvoeren van het vonnis. Mocht je in hoger beroep alsnog gelijk krijgen, dan kun je natuurlijk een schadevergoeding eisen als je schade geleden hebt.

Kort geding

Een proces starten over een bepaalde zaak is vaak een kwestie van lange adem. Processen kunnen soms eindeloos duren en dat is niet altijd handig. Denk maar eens aan een staking. Als de werkgever naar de rechter gaat om een staking te laten verbieden, dan wil hij dit zo snel mogelijk regelen.

voorzieningenrechter

Daarom is er de mogelijkheid om snel een uitspraak van de rechter te vragen als er haast is. Je kunt dan een kort geding aanspannen bij de voorzieningenrechter. De voorzieningenrechter is een rechter bij de rechtbank. De voorzieningenrechter beoordeelt het geschil dan in grote lijnen. Je zou kunnen zeggen dat de voorzieningenrechter oppervlakkig naar het geschil kijkt en een eerste uitspraak doet. Er zijn weinig regels en het bewijs is vaak erg globaal dus niet helemaal precies uitgezocht. Het vonnis is wel bij voorraad uitvoerbaar, dus meteen van kracht. Afhankelijk van de haast die geboden is bij een uitspraak, kan een kort geding soms wel binnen een dag gevoerd worden. Een bijkomend voordeel van het kort geding is, dat de kosten veel lager zullen zijn dan bij een langlopende procedure.

bodemprocedure

Als je alsnog wilt dat er goed naar gekeken wordt door de rechter en al het bewijs nauwkeurig beoordeeld wordt, dan kun je een bodemprocedure beginnen. Je start dan als het ware een gewone procedure bij de rechter en je kunt vervolgens gewoon in beroep en eventueel in cassatie gaan.

Lange Frans kwaad op Johan Nijenhuis

28 januari 2008 (Novum) - Lange Frans heeft het geschoten met regisseur Johan Nijenhuis. De rapper, die een kleine rol speelt in de film 'Alibi', dreigde vorige week met een kort

geding als zijn scène niet uit de romantische komedie zou worden geknipt. Dat heeft Nijenhuis maandag bevestigd.

Bron: www.trouw.nl

eiser gedaagde

Procespartijen

Als je in het privaatrecht een proces begint, word je eiser genoemd. De partij van wie je wat eist, noemen we gedaagde. Beide partijen zijn voor een rechter gelijkwaardig. Dit houdt in dat partijen ook over dezelfde juridische kennis moeten beschikken. Daarom is vastgelegd dat je in een proces vertegenwoordigd moet worden door een advocaat. Dit wordt het beginsel van verplichte procesvertegenwoordiging genoemd.

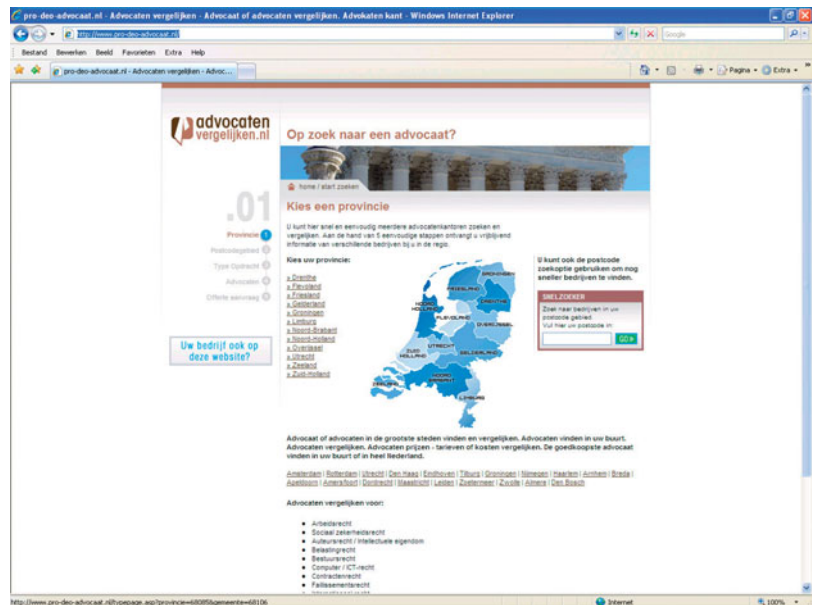
verplichte procesvertegenwoordiging

Zelfs als je zelf advocaat bent en je begint privé een proces tegen iemand, dan zul je een ander als advocaat in de arm moeten nemen. Alleen bij een procedure voor de kantonrechter hoef je je niet te laten bijstaan door een advocaat. Je mag dan zelf het woord voeren of iemand anders die deskundig is meenemen. Dit komt omdat bij de kantonrechter relatief eenvoudige zaken spelen.

pro-Deoadvocaat

Omdat niet iedereen een advocaat kan betalen, kun je in aanmerking komen voor een pro-Deoadvocaat. Dit betekent dat je een eigen bijdrage moet betalen. Die is afhankelijk van je inkomen. De staat vult de rest van het salaris van de advocaat aan tot een vastgesteld bedrag. Het bedrag is afhankelijk van het soort zaak.

Als je zelf een advocaat moet betalen, moet je toch al gauw aan 200 euro en meer per uur denken. Veel mensen nemen daarom een rechtsbijstandverzekering. Deze verzekering verzorgt in een aantal afgesproken situaties de juridische begeleiding van een geschil.

Op de website www.pro-deo-advocaat.nl kun je offertes aanvragen bij verschillende advocaten bij jou in de buurt.

Geschillencommissies

Als consument kan het voorkomen dat je bijvoorbeeld niet tevreden bent over de service van een winkelier, of het vakantiehôtel dat je geboekt hebt via een reisorganisatie bleek vol te zijn. In steeds meer gevallen kunnen klachten dan voorgelegd worden aan een geschillencommissie. Zo'n geschillencommissie is meestal opgericht door een bepaalde bedrijfstak juist om klachten te behandelen. Bekende voorbeelden zijn de geschillencommissie reizen, rijopleidingen, ziekenhuizen en autoverhuur. Ook geschillen tussen werkgevers en werknemers over de horeca-cao kunnen aan een speciale geschillencommissie voorgelegd worden.

Het voordeel van een geschillencommissie is dat er deskundigen uit de bedrijfstak zitting hebben in de commissie. Bovendien zijn de kosten om een klacht in te dienen laag en krijg je je geld meestal terug als je gelijk krijgt. Ook zal de uitspraak van de commissie nooit lang op zich laten wachten.

Een vergissing van de bank in uw voordeel

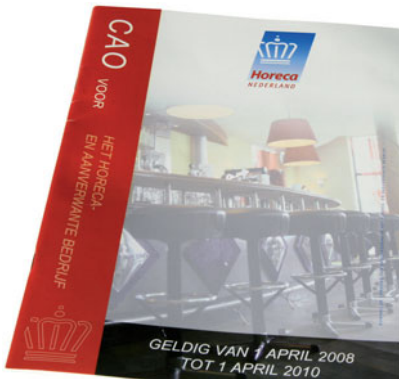
Wie een geschil heeft met zijn bank, kan de hulp inroepen van de Geschillencommissie Bankzaken van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD).

Meneer Van der Hart vindt in zijn oude bureau een oud spaarbankboekje uit 1987. Bij de bank krijgt hij te horen dat de bank midden jaren tachtig van de vorige eeuw alle spaarbankboekjes heeft omgezet in een bankrekening met de daarbij behorende bankafschriften. Vervolgens zijn alle spaarbankboekjes op 24 november 1988 opgeheven. Meneer Van der Hart heeft hier nooit iets over te horen gekregen en heeft ook nooit bank-

afschriften ontvangen. Meneer Van der Hart laat het er niet bij zitten en stapt naar de Geschillencommissie Bankzaken.

De bank kan geen stukken overleggen waaruit blijkt dat het saldo op 24 november 1988 0 gulden was en evenmin kan de bank aantonen dat Meneer Van der Hart in kennis is gesteld van de opheffing van de spaarrekening. Er zijn volgens de Geschillencommissie Bankzaken geen goede gronden waarom uitbetaling van het saldo van het spaarbankboekje met de daarover gekweekte rente kan worden geweigerd.

Bron: *Stentor*, 29 januari 2008

Geschillen tussen werkgevers en werknemers over de horeca-CAO kunnen aan een speciale geschillencommissie voorgelegd worden.

De uitspraak wordt gegeven in de vorm van een bindend advies. Dit is een advies waar alle betrokkenen zich aan moeten houden. Ben je het niet eens met dat advies, dan kun je alsnog naar de rechter. Het zal duidelijk zijn dat de rechter zo'n advies zeer serieus neemt. Alleen als de rechter van mening is dat het advies onredelijk is, zal hij tot een andere uitspraak komen.

Arbitrage

Een geschil kan – als partijen het daar over eens zijn – ook opgelost worden met behulp van arbitrage. Er worden dan arbiters (scheidsrechters) aangewezen, die vervolgens een uitspraak doen. Deze uitspraak wordt vervolgens aan de rechter voorgelegd, die er een handtekening onder zet. Daarmee heeft zo'n uitspraak dezelfde waarde als een vonnis.

Mediation

Steeds meer wordt er bij geschillen tussen burgers gebruik gemaakt van mediation. Partijen leggen hun geschil dan voor aan een onafhankelijke persoon (mediator), die samen met partijen een oplossing voor het geschil probeert te bereiken. Het voordeel van deze werkwijze is dat partijen zelf een oplossing voor hun geschil vinden en daardoor het resultaat gemakkelijker accepteren. Rechtbanken stimuleren in een aantal situaties daarom het inschakelen van mediators met als bijkomend voordeel dat daarmee de werkdruk van rechters aanzienlijk verlicht wordt.

Samengevat: het oplossen van geschillen tussen partijen kan door:

- rechter;
- arbitrage;
- geschillencommissie;
- mediation.

